

08.01.2018

Asia/12

§ 12

Valtuutettu Thomas Wallgrenin toivomusponsi Mayors for Peace -verkoston huomioimisesta kaupungin rauhankasvatustyössä

HEL 2017-001993 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 15.2.2017 hyväksymän toivomusponnen (Thomas Wallgren) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Liitteet

1 Wallgren Thomas, Kvsto 15.2.2017 asia 12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen tekijä

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 15.2.2017 kaupunginvaltuutettu Thomas Wallgrenin aloitetta koskevaa aloitevastausta kaupungin liittymisestä Mayors for Peace -verkostoon kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

"Hyväksyessään kaupunginhallituksen esityksen valtuusto kehottaa kaupunginhallitusta selvittämään, miten Helsingin jäsenyys Mayors for Peace -verkostossa voidaan huomioida kaupungin rauhankasvatustyössä." (Thomas Wallgren)

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Toivomusponnen johdosta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Helsingin kaupunki liittyi vuoden 2017 alussa laajaan kansainväliseen Mayors for Peace -verkostoon, joka tähtää ydinaseiden kieltämiseen ja pysyvän maailmanrauhan edistämiseen. Keskeisiä tehtäviä tämän tavoitteen saavuttamiseksi ovat nälänhädän ja köyhyyden poistaminen, ihmisoikeuksien tukeminen, ympäristönsuojelu sekä muiden konflikteja synnyttävien ongelmien ratkaiseminen.

Kaupunki tekee rauhankasvatustyötä laajalla näkökulmalla. Yhdenvertaisuuden ja hyvien väestösuhteiden edistäminen ja syrjimättömän ilmapiirin varmistaminen, osallisuuden ja vertaisuusuhden vahvistaminen sekä monialaisen, poikkihallinnollisen yhteistyön tekeminen ovat kaikki keskeisiä eri palveluissa sekä yhteisessä työssä.

Helsingiläiset koulut, oppilaitokset ja päiväkodit toimivat keskellä muuntuvaa ja monimuotoista kaupunkia sekä yhteiskuntaa. Lapset ja nuoret ovat aikaisempaa enemmän tietoisia maailman epävakaudesta. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät helsingiläisessä kasvatuksessa ja opetuksessa vuorovaikutuksessa keskenään.

Kaikki helsingiläiset peruskoulut ja toisen asteen oppilaitokset ovat viime lukuvuoden aikana tehneet yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat. Suunnitelmissa on kuvattu yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvät koulun ja oppilaitoksen tavoitteet ja sisällöt.

Helsingiläisen opetuksen ja kasvatuksen päivittäinen arki toteuttaa rauhankasvatusta ja edistää mikrotasolla Mayors for Peace -verkoston tavoitteiden toteutumista. Yhteisölliseen toimintakulttuuriin kuuluvat muiden muassa hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen, rakentava vuorovaikutus, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus, oppilaiden osallisuus sekä yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.

Osallisuus ja vaikuttamisen mahdollisuudet ovat tärkeä osa yhdenvertaisuuskasvatusta. Varhaiskasvatussuunnitelmassa ja koulujen ja oppilaitosten opetussuunnitelmissa on lasten ja nuorten osallisuutta korostettu Helsingissä vahvasti. Tavoitteena on lasten ja nuorten aktiivinen osallistuminen kaikkeen päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen toiminnan ja oppimisen suunnitteluun ja kehittämiseen. Lisäksi koulut ja oppilaitokset

tokset osallistuvat kaupungin nuorten Ruuti-vaikuttamisjärjestelmän toimintaan.

Helsingin kaupungin lukioiden ja Stadin ammattiopiston opiskelijoilla on mahdollisuus valita niin sanottuja Aktiivipolku-opintoja. Niiden tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvua aktiiviseksi, vastuuta kantaviksi ja kriittisiksi kansalaisiksi. Opintoihin voi sisältyä esimerkiksi osallistuminen jonkin kansalaisjärjestön tai globaalin verkoston toimintaan. Toiminnan kautta opiskelijan ymmärrys yhteiskunnallisista ja globaaleista ilmiöistä kasvaa.

Varhaiskasvatuksessa eettisen ajattelun taitojen kehittymistä tuetaan pohtimalla lasten kanssa eri tilanteissa esiintyviä tai lapsia askarruttavia eettisiä kysymyksiä. Teemat voivat liittyä esimerkiksi ystävyyteen, oikeudenmukaisuuteen tai pelon, surun ja ilon aiheisiin. Perusopetuksen opetussuunnitelmaan on kirjattu kestävän tulevaisuuden tavoitteita, joiden mukaan koulu edistää yhteistyössä huoltajien ja eri toimijoiden kanssa kestävää tulevaisuutta omassa koulussa, lähiyhteisössä ja myös globaalisti.

Nuorisopalveluissa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman toimenpiteitä edistetään vahvistamalla henkilökunnan osaamista yhdenvertaisessa työssä nuorten kanssa. Nuorisopalvelut on ollut vuodesta 2015 alkaen mukana "Minun Silmin, Sinun Silmin" -ohjelmassa, jota koordinoidaan kaupunginkansliasta. Ohjelma pohjautuu näyttöön perustuvaan Cambridgen yliopistossa kehitettyyn vihapuheen, ääriajattelun ja vastakkainasettelun torjuntaan tähtäävään malliin. Kohderyhmänä ovat 13-18 vuotiaat nuoret. Ohjelman tavoitteena on vähentää konflikteja, jotka syntyvät esim. rasismista ja erilaisuuden pelosta sekä antaa konkreettisia ajattelun ja toiminnan välineitä arjen tilanteiden ja konfliktien kohtaamiseen ja ratkaisemiseen väkivallattomasti. Tämä tukee demokraatiakasvatusta, neuvottelutaitoja sekä lisää kykyä yhteiseen päätöksentekoon.

Lisäksi nuorisopalvelut tekee yhteistyötä muiden kuntien nuorisotimien kanssa ihmisoikeuksia edistävän nuorisotyön kehittämisessä ja Rauhankasvatusinstituutin kanssa rauhankasvatusta tukevassa työssä.

Nuorisotyön painotusten ja ohjelmien lisäksi kirjastoilla on jo lähtökohteisesti monipuolinen rooli kaikkien kansalaisten sivistyneenä ja sivistävänä kohtaamispaikkana. Myös uusi kirjastolaki edellyttää, että kirjastot edistävät yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua sekä tarjoavat tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Kirjastot toteuttavat sananvapautta käytännössä takaamalla laadukkaan tiedon saatavuutta ja tarjoamalla apua sen löytämiseen ja tunnistamiseen. Ne tukevat työllään erityisesti kansalaisten mediakriittisyy-

08.01.2018

Asia/12

den osaamista. Toinen ulottuvuus on foorumien tarjoaminen kansalaisten jokapäiväiselle tasavertaiselle kohtaamiselle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Liitteet

1 Wallgren Thomas, Kvsto 15.2.2017 asia 12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 10.10.2017 § 80

HEL 2017-001993 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsinki liittyi Mayors for Peace -verkostoon vuoden 2017 alussa. Mayors for Peace -verkoston tavoitteena on ydinaseiden kieltäminen ja pysyvän maailmanrauhan edistäminen. Keskeisiä tehtäviä tämän tavoitteen saavuttamiseksi ovat nälänhädän ja köyhyyden poistaminen, pakolaisten auttaminen, ihmisoikeuksien tukeminen, ympäristönsuojelu sekä muiden maailmanrauhaa uhkaavien ongelmien ratkaiseminen.

Helsinkiläiset koulut, oppilaitokset ja päiväkodit toimivat keskellä muuntuvaa ja monimuotoista kaupunkia sekä yhteiskuntaa. Lapset ja nuoret ovat aikaisempaa enemmän tietoisia maailman epävakaudesta. Erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät helsinkiläisessä kasvatuksessa ja opetuksessa vuorovaikutuksessa keskenään.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaikki helsinkiläiset peruskoulut ja toisen asteen oppilaitokset ovat viime lukuvuoden aikana tehneet yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat. Yhdenvertaisuus tarkoittaa samanvertaisuutta eri ihmisryhmien välillä. Yhdenvertaisuuslain mukaisesti ketään ei saa syrjiä iän, alkupe-
rän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvolla tarkoitetaan sukupuolten välistä tasa-arvoa. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmissa on kuvattu yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvät koulun ja oppilaitoksen tavoitteet ja sisällöt.

Helsingiläisen opetuksen ja kasvatuksen päivittäinen arki toteuttaa rauhankasvatusta ja edistää mikrotasolla Mayors for Peace -verkoston tavoitteiden toteutumista. Kouluissa ja oppilaitoksissa toimitaan yhteisöllisesti. Yhteisölliseen toimintakulttuuriin kuuluvat mm. hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen, rakentava vuorovaikutus, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus, oppilaiden osallisuus sekä yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Kiusaamista, rasismia tai väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa eikä keneltäkään.

Osallisuus ja vaikuttamisen mahdollisuudet ovat tärkeä osa yhdenvertaisuuskasvatusta. Varhaiskasvatussuunnitelmassa ja koulujen ja oppilaitosten opetussuunnitelmissa on lasten ja nuorten osallisuutta korostettu Helsingissä vahvasti. Tavoitteena on lasten ja nuorten aktiivinen osallistuminen kaikkeen päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen toiminnan ja oppimisen suunnitteluun ja kehittämiseen. Lisäksi koulut ja oppilaitokset osallistuvat kaupungin nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruudin toimintaan.

Helsingin kaupungin lukioiden ja Stadin ammattiopiston opiskelijoilla on mahdollisuus valita opintoihinsa ns. Aktiivipolku-opintoja. Aktiivipolkuopintojen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvua aktiivisiksi, vastuuta kantaviksi ja kriittisiksi kansalaisiksi. Opintoihin voi sisältyä esimerkiksi osallistuminen jonkin kansalaisjärjestön tai globaalin verkoston toimintaan. Toiminnan kautta opiskelijan ymmärrys yhteiskunnallisista ja globaaleista ilmiöistä kasvaa.

Varhaiskasvatuksessa eettisen ajattelun taitojen kehittymistä tuetaan pohtimalla lasten kanssa eri tilanteissa esiintyviä tai lapsia askarruttavia eettisiä kysymyksiä. Teemat voivat liittyä esimerkiksi ystävyyteen, oikeudenmukaisuuteen tai pelon, surun ja ilon aiheisiin. Perusopetuksen opetussuunnitelmaan on kirjattu kestävän tulevaisuuden tavoitteita, joiden mukaan koulu edistää yhteistyössä huoltajien, eri toimijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa kestävää tulevaisuutta omassa koulussa, lähiyhteisössä ja myös globaalisti.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on ollut kumppanina kehittämässä Minun silmin, Sinun silmin -ohjelmaa. Ohjelman tavoitteena on vähentää konflikteja, jotka syntyvät esim. rasismista ja erilaisuuden pelosta tai ryhmien välisistä ennakkoluuloista ja tukea yksilön ja yhteisön hyvinvointia antamalla valmiuksia omien arvojen ja mielipiteen esille tuomiseen. Ohjelma on Helsingin kaupungin ja Cambridgen yliopiston yhdessä Suomen oloihin kehittämä ohjelma, joka antaa konkreettisia ajattelun ja toiminnan välineitä arjen tilanteiden ja konfliktien kohtaamiseen ja ratkaisemiseen väkivallattomasti.

Tavoitteena on, että kaikkien koulujen ja oppilaitosten on mahdollisuus ottaa Minun silmin, Sinun silmin -ohjelma käyttöön. Tämän syksyn aikana on koulutettu psykologeja, kuraattoreja, opettajia, kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan henkilöitä sekä kolmannen sektorin toimijoita MiSi-ohjajiksi ja ohjelmaa on tarkoitus pilotoida joissakin peruskouluissa ja oppilaitoksissa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää merkittävänä Helsingin liittymistä Mayors for Peace -verkostoon. Helsingin oppilaitoksissa, kouluissa ja päiväkodeissa on tarpeen kehittää konkreettisia menetelmiä ja ohjelmia demokratia- ja kansalaiskasvatuksen tueksi. Mayors for Peace -verkon jäsenyys on tähän hyvä väline.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Kirsi Verkka, opetuskonsultti, puhelin: 310 84026
kirsi.verkka(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 19.09.2017 § 46

HEL 2017-001993 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki liittyi vuoden 2017 alussa laajaan kansainväliseen Mayors for Peace-verkostoon, joka tähtää ydinaseistuksen lakkauttamiseen.

Helsingin kulttuurin- ja vapaa-ajan toimialalla tehdään rauhankasvatus-työtä tätä laajemmasta näkökulmasta. Yhdenvertaisuuden ja hyvien väestösuhteiden edistäminen ja syrjimättömän ilmapiirin varmistaminen, osallisuuden ja vertaissuhteiden vahvistaminen sekä monialaisen,

poikkihallinnollisen yhteistyön tekeminen ovat kaikki keskeisiä toimialan eri palveluissa sekä yhteisessä työssä.

Helsingin kaupungin nuorisopalveluissa yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyvät asiat ovat tärkeitä ja niitä on edistetty jo vuosien ajan suunnitelmallisesti. Kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelman lisäksi nuorisotyön ja henkilöstöpolitiikan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa ohjaa Nuorisoasiainkeskuksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma vuosille 2014–2017. Yhdenvertaisuuslain mukaisesti nuorten kanssa tehtävän työn lähtökohtana on, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan tai vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suhtautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Nämä näkökulmat ovat kaikki rauhankasvatustyön perustana koko toimialalla, kuten nuorisopalveluissakin.

Nuorisopalveluissa Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman toimenpiteitä edistetään vahvistamalla henkilökunnan osaamista yhdenvertaisessa työssä nuorten kanssa. Nuorisopalvelut on ollut vuodesta 2015 alkaen mukana kehittämässä ja kouluttautumassa ”Minun Silmin, Sinun Silmin” -ohjelmaan, jota koordinoidaan kaupunginkansliasta. Ohjelma pohjautuu näyttöön perustuvaan Cambridgen yliopistossa kehitettyyn vihapuheen, ääriajattelun ja vastakkainasettelun torjuntaan tähtäävään ohjelmaan ICTThinking ©. Ohjelmaa on tuloksellisesti sovellettu eri-ikäisille ja eri kohderyhmille Englannissa, Skotlannissa, Keniassa ja Bosniassa. Minun silmin Sinun silmin -ohjelma on räätälöity erityisesti nuorisotyöhön ja koulumaailman tarpeisiin Helsingissä. Ohjelman kohderyhmänä ovat 13-18 vuotiaat nuoret. Ohjelman tavoitteena on vähentää konflikteja, jotka syntyvät esim. rasismista ja erilaisuuden pelosta sekä antaa konkreettisia ajattelun ja toiminnan välineitä arjen tilanteiden ja konfliktien kohtaamiseen ja ratkaisemiseen väkivallattomasti. Ohjelman avulla osallistujien ajattelu monialaistuu, ja erilaisten näkökulmien kunnioittaminen lisääntyy, jolloin vaikutetaan tehokkaasti myös jäykkään mustavalkoiseen, ääriajattelun pohjalla olevaan, ajattelutapaan. Tämä tukee demokratiakasvatusta, neuvottelutaitoja sekä lisää kykyä yhteiseen päätöksentekoon. Nuorisopalvelujen nuoriso-ohjaajia on koulutautunut ohjelman vetäjiksi ja ohjelmaa tullaan hyödyntämään nuorten kanssa työssä. Lisäksi Nuorisopalvelut tekee yhteistyötä muiden kuntien nuorisotoimien kanssa ihmisoikeuksia edistävän nuorisotyön kehittämisessä ja Rauhankasvatusinstituutin kanssa rauhankasvatusta tukevassa työssä.

Nuorisotyön painotusten ja ohjelmien lisäksi kirjastoilla on jo lähtökohteisesti monipuolinen rooli kaikkien kansalaisten sivistyneenä ja sivistävänä kohtaamispaikkana. Myös uusi kirjastolaki (1492/2016, 6§) edel-

lyttää, että kirjastot edistävät yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua sekä tarjoavat tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Kirjastot toteuttavat sananvapautta käytännössä takaamalla laadukkaan tiedon saatavuutta ja tarjoamalla apua sen löytämiseen ja tunnistamiseen. Ne tukevat työllään erityisesti kansalaisten mediakriittisyyden osaamista. Toinen ulottuvuus on foorumien tarjoaminen kansalaisten jokapäiväiselle tasaveroiselle kohtaamiselle. Tutkimukset ja kyselyt osoittavat, että yleensä erityisryhminä kohdellut ihmiset kuten nuoret, ikäihmiset ja maahanmuuttajat arvostavat kirjastoja tiloina, joihin jokainen saa tulla omana itsenään. Kaikkia kohdellaan kyselemättä samanarvoisina, mikä on erityisesti monille haavoittuvassa asemassa oleville ihmisille tärkeä kokemus.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Marja-Liisa Komulainen, kehittämispäällikkö, puhelin: 310 85506
marja-liisa.komulainen(a)hel.fi